

ANGRISA NIEUWS

NUMMER

25

2020

DECEMBER

HEEMKUNDEKRING ENGELEN

WILTON DESMENSE

BOEKUITGAVE ANGRISA

IN OKTOBER IS BIJ ANGRISA VERSCHENEN HET BOEK ENGELEN TUSSEN BEVRIJDING EN VRIJHEID. HET LIGT IN DE BEDOELING DAT DIT HET EERSTE DEEL IS VAN EEN NIEUWE REEKS AAN ENGELEN GEWIJDE PUBLICATIES.

In het boek wordt de tijd behandeld van september 1944 tot mei 1945. Dat gebeurt voor een groot deel vanuit het perspectief van de geallieerde soldaten, die zich hier toen ophielden, terwijl de bevolking geëvacueerd was naar veiliger oorden. Want Engelen en Bokhoven, ja heel het noorden van de provincie Noord-Brabant, werden continu bedreigd en onder vuur genomen door de Duitsers vanaf de overzijde van de Maas. Wat de

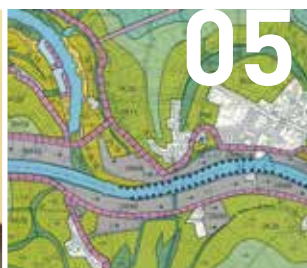
gemeente Engelen betreft is het beeldmateriaal uit die tijd bijzonder boeiend. In het boek zijn o.a. schilderijen te zien van en rond de Dieze, en van La Licorne en solda-

ten in Bokhoven. Voorts zijn verschillende links vermeld naar films die op internet kunnen worden bekeken, met als hoogtepunt de bevoorrading van fort Crèvecoeur per boot vanuit Engelen. En er is zelfs fotomateriaal van Calamity Jane in de Achterstraat en van het half gezonken kolenschip van Sibrijns op een luchtfoto.

Te koop voor € 12,50 (niet-leden € 15) via onze website of tijdens de inloopochtend op de pastorie.

BOEIEND
VEELZIJDIG
HISTORISCH GOED

DE ZOEAVENPERIODE VAN PHILIP SOMERS (DEEL 2)

CEES SOMERS

IN NIEUWSBRIEF 24 LAZEN WE AL KORT IETS OVER PHILIP SOMERS, DIE ZOEAAF WERD IN ROME. HIER VOLGT DE REST VAN ZIJN BELEVENSSEN IN DIENST VAN DE PAUS, ZIJN TERUGKEER NAAR NEDERLAND EN WAT DE FAMILIE SOMERS IN ENGELEN KWAM DOEN.

In het dagboek van Philip lezen we de volgende notitie onder het kopje 1866: "In het begin van Januari gingen verscheidene nederlandsche jongelingen naar Rome om vrijwillig de wapenen op te vatten tegen de vijanden van Pius IX. Ik Philippus Jacobus Somers vertrok insgelijks als zoodanig naar Rome op 29 januari met Jan van Alem, Christiaan Peters, Huibertus van de Wetering, Antonie Koks allen van Hedel geboortig en kwamen te Rome met 96 andere nederlanders, belgen en Fransen, den 3 Februari en namen dienst als zouaven". Philip reisde dus in zes dagen van Hedel naar Rome. De reis ging van Den Bosch naar Boxtel. Hier nam men de trein via Brussel en Parijs naar Marseille, vervolgens de boot naar Civitavecchia en vandaar weer de trein naar Rome. Hij schrijft in zijn dagboek "Eenige dagen daarna werd ik aan Z.H. voorgesteld op het Vaticaan en ontving terwijl ik de verhevene hand mogt omhelzen eene zilveren medalje der Onbevleete Ontvangenis van Z. H. de Paus". Alle mannen die dienst namen als zoeaaf, kregen een in perkamenten kaft gestoken paspoort met daarop een nummer. Philip kreeg nummer 2092, hij nam dienst op 3 februari 1866. Van zijn Hedelse maten zal Jan van Alem op 30 augustus 1867 sterven aan een besmettelijke ziekte in een hospitaal te Tivoli. Het uitgereikte zoeavenpaspoort van Philip bevat vele gegevens. De naam en datum van dienstneming, zijn bataljon (1e), zijn compagnie (2e), verder de naam van de ouders en de geboorteplaats. Als beroep heeft hij opgegeven 'locandiere', herbergier. Bij het signalement staat vermeld dat hij een lengte heeft van 1 m 64, een ovaal gelaat, blauwe ogen, een gewone neus, een kleine mond, een ronde kin, blonde wenkbrauwen en haren. Onder het hoofdstuk voorwaarden waaronder dienst genomen werd, staat 'come volontario per mesi', hij heeft dus niet voor twee jaar getekend, doch voor maandelijksse perioden. Op 5 mei schrijft Philip een brief naar huis. Zijn moeder ziet hem gaarne naar huis komen. Doch Philip heeft een bezwaard gemoed - hij zou naar huis gaan terwijl zijn makkers het gevaar lopen te sneuvelen in een naderende oorlog. Het gevolg is

1 Ontslagbrief

dat hij op 3 augustus 1866 voor een half jaar bijtekt. Vanaf 1 januari 1867 wordt hij overgeplaatst naar de 3e Compagnie van het 2e Bataljon. Op 6 januari navolgend wordt hij bevorderd tot korporaal 2e klas. Dat jaar had hij dienst gedaan in Velletri, Prosefedi, Subiaco en Roma. Vermoedelijk vond zijn opleiding plaats te Velletri. De andere plaatsen herbergen garnizoenen van waaruit patrouillediensten gelopen worden. De Goede Week van 1866 brengt hij door in Rome, kerken bezoekend en biddend. Op 1 september 1866 wordt hij lid van een religieuze vereniging, die als doel heeft de verering van het Heilig Sacrament. Zijn opnameformulier werd op 14 augustus 1866 door Pius IX getekend. Als de Franse hulptroepen eind 1866 verdwijnen, blijft de politieke toestand rustig. Er dreigt geen onmiddellijk gevaar.

Philip noteert in zijn dagboek in 1867: "Den 6 januari werd ik korporaal benoemd doch wyl in dien tijd alles rustig was in Rome vertrok ik in het laatst van Februari naar huis en kwam na vier dagen in Parijs doorgebracht te hebben den 9 Maart te Hedel aan". Bij zijn vertrek krijgt hij een ontslagbrief mee, de cartella di congedo **1**. Hierop staan veel gegevens zoals het signalement, zijn burgerlijke staat ('celibe', ongehuwd) en bijzonderheden inzake de verrichte dienst; het vertoonde gedrag

GEDETECTEERD

WILTON DESMENSE

We meldden het onlangs al op de internetside van Angrisa: Jan de Schatzoeker is voor ons met metaal-detector op pad geweest. Hij zocht naar granaatrestanten van de vreselijke beschieting op 29 oktober 1944 en was succesvol. Maar hij bracht ook nog enkele andere interessante vondsten mee.

Hier een overzicht:

- 1 Een aardewerkscherf van terra sigillata uit de 1e eeuw na Chr., gevonden op de nieuw ontdekte nederzetting in de Henriettewaard.
- 2 Rond bronzen plaatje, gevonden op dezelfde locatie.
- 3 Musketkogel, wellicht ± 1800, gevonden tussen De Woerd en het kerkhof.
- 4 Musketkogel, wellicht ± 1600, gevonden in hetzelfde gebied.
- 5 Vuursteen, in lood gevat, van een musketgeweer 1550 - 1850, idem.
- 6 Knoopje van de Republique Francaise ± 1800, idem.
- 7 Bandelier-embleem van een musketier, wellicht een huurling van het Engelse York Rangers regiment, ± 1795, gevonden op het kwartier van Solms.

- 8 9 Granaatresten van verschillende legering van de beschieting op 29 okt. 1944 met daarop nog zichtbaar letters en cijfers die de fabrikant en productiedatum aangeven, gevonden tussen De Woerd en het kerkhof.

OP ZOEK NAAR DE MAAS, IN ENGELEN EN DAARBUITEN (DEEL 2)

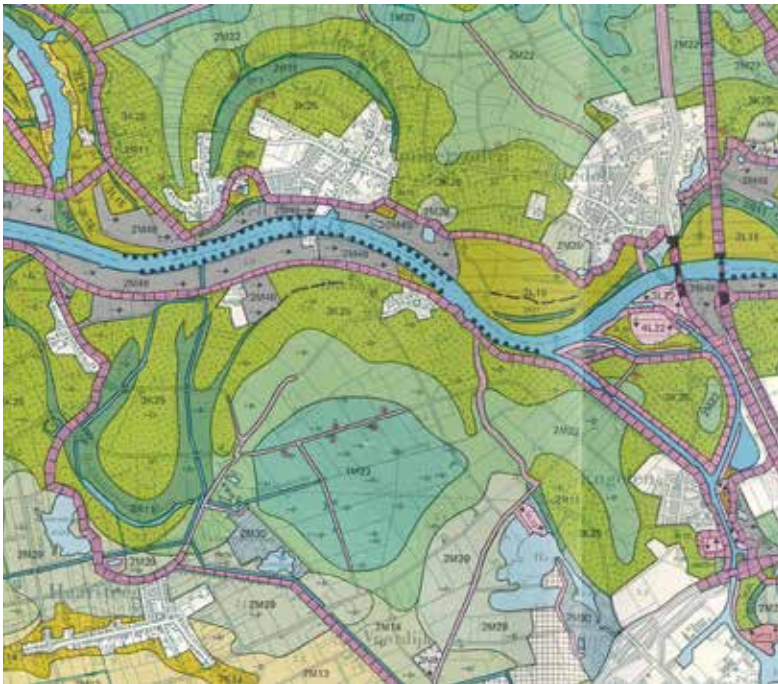
LIEVE TEUGELS

IN NIEUWSBRIEF 24 SCHREEF IK OVER MIJN BAND MET DE MAAS, AL DAN NIET HARDLOPEND. IN DIT VERVOLG VERBIND IK ENGELEN MET DE RIVIER.

Met de toevoeging van de Haverleij is dat voor een kort stukje Maas wel het geval. Maar op het stukje Maas tussen de Haverleij en Bokhoven lijkt nou net niets bijzonders met de Maas gebeurd te zijn: men heeft de bocht tussen Hedel en Bokhoven zelfs intact gelaten! Echter, ik ving geruchten op dat het Engelermeer iets met de Maas te maken zou hebben. Het zou een oude tak van de Maas zijn. Een geomorfologische kaart 1 bevestigt dat, want aan de noordelijke kant van het Engelermeer geeft deze aan dat het om een strookje oude rivierbedding gaat (op de geomorfologische kaart het grijsblauwe strookje 2R11; op de nieuwe kaart het groene stuk). Spannend.

Het is heel goed mogelijk dat bij het huidige Engelermeer de Maas af en toe gestroomd heeft, wanneer zij veel water aanbracht. Totdat de Maas bedijkt werd, rond het jaar 1000, stroomde zij vrijelijk door het landschap. Als er meer water was, dan was zij breder, met zijtakken, en als er minder water was, dan trok zij zich terug in een smallere bedding. Pas toen er dijken kwamen, begon het probleem van de overstromingen. Voor die tijd was het een normaal verschijnsel dat er overal water kon zijn.

Dus dat de Maas helemaal tot het Engelermeer kwam vóór de bedijking in de vroege Middeleeuwen, is niet uit te sluiten. En later kwam ze nog geregeld in de buurt. Tot het begin van de twintigste eeuw bestond er een systeem van "overlaten". Hierbij liet men de Maas gedoseerd overstromen, wanneer het water te

1 Geomorfologische kaart

2 De "Beerse overlaat"

3 De Hedikhuizense Maas tussen Hedikhuizen en de Geldersche Waarden

hoog kwam. Het aanliggende weiland liep onder en er ontstond zo een tweede bedding. De "Beerse overlaat" begon in de buurt van Cuyk en kwam tot ongeveer waar nu de Haverleij is. 2 Engelen, dat op een terp ligt, bleef daarbij droog. Bij Bokhoven begon een nieuwe overlaat, verder richting het westen.

Na veel speurwerk en contact met specialisten kwam ik erachter dat vrijwel alles wat ik had ontdekt over het Engelermeer en de rest van de Maas, al uitvoerig is beschreven in een boek van Bert van Opzeeland, van Onsenoort. Het boek heet "De Maas is om", wat verwijst naar de overlaten: als men de sluis opentrok om de

Maas in de overlaat te laten, zei men dat de Maas "om" ging. Ik ben op de koffie gegaan bij Bert en heb van hem voor een vriendenprijs een exemplaar overgenomen van het boek, dat niet meer in druk is. Een aanrader voor ieder die net als ik geïntrigeerd is door de Maas. In dat boek trof ik nog een leuk weetje in verband met Engelen aan. De naam van de weg "de Omloop", die voor een stuk op Engelens grondgebied ligt, komt van het "omlopen" dat de bewoners van Bokhoven moesten doen, wanneer zij naar Hedikhuizen wilden. Deze "omloop" liep over een "natuurlijk hogere rug die aan de binnenbocht van de Hedikhuizense Maas is ontstaan" 3.

27 jaar geleden werd op 27 december deze luchtfoto gemaakt. Nog geen Slot, golfbaan en Plus te bekennen! (bron: beeldbank.rws.nl)

ZO GOED ALS EEN KERST ZONDER JOU KON ZIJN

KERSTVERHAAL
DOOR LEN VAN ROON

1 Verna en Len in 1940 in Charleswood, Winnipeg op de oprit van zijn ouderlijk huis

2 Len met de familie Schoonen in Vlijmen voor zijn voertuig, de tank Calamity Jane

3 Antoine Schoonen bij kerstboom en -stal

**TWEDE KERSTDAG, 66 JAAR GELEDEN.
LEN VAN ROON, SOLDAAT UIT CANADA,
IS INGEKWARTIERD BIJ BANKETBAKKER SCHOONEN
AAN DE JULIANA STRAAT IN VLIJMEN.**

Regelmatig bevindt hij zich als Observatie Post Assistent in Engelen, Bokhoven of Hedikhuizen om de bewegingen van de Duitsers aan de overzijde van de Maas in de gaten te houden. Hij schreef tijdens zijn verblijf in Europa, vele brieven naar huis, naar zijn moeder (zijn vader was overleden) en naar Verna Ball, het meisje met wie hij verkering had. 1 Al die brieven zijn bewaard gebleven.

De nu volgende vormt een pareltje!

Vlijmen, 26 december 1944

Liefste Verna,

Als je de datum op deze brief leest, is waarschijnlijk het eerste wat je je afvraagt, hoe wij Kerstmis hebben doorgebracht. Dank alvast aan de geweldige mensen bij wie wij verblijven.

Een paar dagen voor Kerstmis werden we erop uitgestuurd en onze verwachtingen om Kerstmis te kunnen vieren, waren ver weg. Maar wat een geluk, we kwamen terug op Kerstmorgen. 2 De kinderen hadden al de hele morgen voor het raam op ons zitten wachten en zodra we halt hielden, moesten we binnenkomen voor een kop koffie en een punt echte Brabantse Kersttaart. Omdat de mensen bij wie wij verblijven banketbakker zijn, kun je je wel voorstellen hoe goed dat smaakte. In deze gezellige woonkamer stond een mooie boom en daarvoor een tafereel over de geboorte van Jezus. 3

Alle jongens van onze groep hadden een pakketje gekregen met sinaasappelen, sigaretten en snoepgoed. Dat hebben we allemaal bij elkaar gelegd en zijn het toen in de boom gaan hangen, tot die zowat op breken stond. De kinderen waren erg opgewonden en we hadden er allemaal plezier in.

's Middags had de hele groep een diner ergens in een grote zaal in het dorp en dat was echt geweldig. Ik zat helemaal vol en er was ook drank. Toen ging een van onze jongens naar de piano en zongen we samen kerstliedjes en andere oude liedjes. Daar stond ook een kerstboom. Ik heb er een foto van gemaakt, maar het was nogal donker daarbinnen. Deze kerels, die vanaf de zesde juni (D-day) samen strijd hadden geleverd, waren nou heel gelukkig en de oorlog was bijna vergeten.

Verder in de middag hebben we het rustig aan gedaan en om half zes hebben we gezellig met onze 'adoptie-familie' aan tafel gezeten. Op tafel lag een prachtig tafelkleed, het servies was voor de dag gehaald en wat we te eten kregen was adembemend, waardoor we meteen weer trek hadden. Ze hadden krentenbrood gebakken met bloem van voor de oorlog en krenten, die ik in een pakketje toege-

stuurd had gekregen. We hadden worstenbrood (omschreven als 'brood met een knakworst van binnen meegebakken'), heerlijke taart en koffie met cake.

Hoewel er ook whiskey en cognac was, gingen we daarna aan de brandewijn, iets met kersen. Het is absoluut een vrouwendrankje maar het smaakte ons prima. De avond ging voorbij met het luisteren naar de radio. We hebben een Kerst gehad, zoals een Kerst ook hoort te zijn. Deze mensen hebben het ons mogelijk gemaakt om een Kerst te vieren, die ons echt een gevoel van thuis gaf.

Het heeft hier hard gevoren en de hemel is stralend blauw, dus alle Vlijmenaren zijn aan het schaatsen op het ondergelopen land. Wij hebben geen schaatsen, dus meedoen gaat niet, maar gewoon er naar kijken is ook al leuk. Deze schaatsen zijn zo laag en verdorie, wat zijn ze grappig.

Nou schat, dit was mijn Kerst. Het was zo goed als een Kerst zonder jou kon zijn. Het heeft mijn verwachtingen verre overtroffen. Ik hoop dat jij net zo'n prettige dag gehad hebt. Welterusten, allerliefste. Dat God je moge beschermen. 4 5 6

Len

4 Len met moeder en Verna op station Winnipeg bij thuiskomst uit Europa, december 1945

5 De huwelijksfoto op 21 september 1946

Verna Ball Weds Leonard Van Roon

Marriage vows were exchanged between Verna Ball, only daughter of Mrs. W. Pauley, and Leonard Van Roon, only son of Mrs. A. Van Roon and the late Mr. Van Roon, in Charleswood United church at 3 p.m., September 21. Rev. Frank Ball, brother of the bride officiated. Mrs. H. Isley presided at the organ, and Mrs. E. Hyslop was soloist.

The bride wore a dress of blue wool jersey. A Queen Anne head-dress held her veil. She carried a bouquet of gardenias and red roses.

Attendants were Miss Jean Fraser and William Holloway. Ushers were Edward Falconer and Maurice Parfitt.

Mr. and Mrs. Van Roon left for Kenora, following a reception in the church hall. They will reside in Charleswood.

6 Artikel in The Winnipeg Tribune van 25-9-1946

gekomen. Helaas, ook de archieven van het arrondissement waren niet beschikbaar. Het onderzoek leek op dood spoor ..., tot mijn fiets uitkomst bracht. Toen ik op een goede dag huiswaarts peddelde, bedacht ik dat ik de zaak nog niet had bekeken als Inspector Barney, Columbo of Morse: zou er niet ergens een stille getuige zijn? Ik stelde mezelf de vraag: *Wat is in Engelen de meest waarschijnlijke plaats om, afgezien van het kerkhof, een lijk te vinden?* Antwoord: het water! *Wie weet daar het meest vanaf?* Rijkswaterstaat! *Zouden die dagrapporten hebben opgemaakt en bewaard?* Kijk eens op internet! Jammer, geen hits. *Laat ik het dan eens bij gelegenheid aan dé man van de Engelse sluis vragen, die nog altijd midden in het dorp woont.*

Die gelegenheid deed zich kort daarna voor, toen mijn fiets stukken had en ik bij hem te rade ging. Ik dacht dat hij hier in 1961 nog niet werkzaam was en vroeg hem daarom of hij ooit van collega's aan de sluis had gehoord over het geval. Maar ik was amper uitgesproken, toen hij al zei: *Ja, dat klopt, die heb ik zelf de sluis zien binnendrijven. Ik zei nog tegen de andere sluiswachter die met mij dienst had: "Moet je dat nou zien!" Ze was in habijt met laarzen aan. Er lagen al boten in de sluis en ik vroeg de schipper van de achterste boot om die dwars te leggen; die heeft vervolgens de roeiboort van zijn schip te water gelaten en heeft het lijk naar de kant gebracht. Het zag er nog gaaf uit.*

Hoe de zaak daarna was afgehandeld, kon hij me niet vertellen. Maar hij wilde wel kwijt dat hij, afkomstig van Den Dungen, al sinds 1956 hier de schepen schutte. De namen van boot en schipper herinnerde hij zich

ook nog: *de Pax van schipper Bos en die had twee beeldschone dochters, maar (zo voegde hij eraan toe) dat heeft niks met fruit te maken.* Wat vervoerde de Pax? *Die kwam met lood van de Rovim aan de Zuid-Willemsvaart bij sluis 0.* De Rovim is beter bekend als Rouppe van der Voort ⁴. En ten bewijze dat het noemen van de Pax en Bos getuigde van een schitterend geheugen vond ik die namen onder de Scheepvaartberichten in de Schiedamsche Courant van 19-8-1960 en op 14-4-1961 in de rubriek "Gepasseerd Hansweert en bestemd voor ...". ⁵ Hansweert is een dorpje aan de Westerschelde en aan het Kanaal door Zuid-Beveland; er is daar een sluis. Kennelijk was de Pax op weg naar een Belgische klant, want op 3 februari 1961 was hij Hansweert gepasseerd op weg naar België, volgens de scheepstijdingen in het Vrije Volk. Blijkbaar was het voor schipper Bos een vaak afgelegd reisje, want op 12 oktober 1950 werd ook al Hansweert - Den Bosch genoteerd.

Hierna ben ik op zoek gegaan naar een afbeelding van de Pax en de familie Bos, maar tevergeefs. Volgens mijn zegsman kwamen ze ergens daarginds vandaan, waarbij hij een gebaar maakte richting het Zeeuwse. Verder vermoedde hij dat de zuster in de buurt van het klooster in Rosmalen te water was geraakt en via de Aa was komen afdrijven. Door de congregatie werd bevestigd dat zij was verdrongen en uit een summier documentje van justitie is mij tenslotte gebleken dat dit was gebeurd tussen 27 en 30 januari. Na het vertrek van de zusters uit Mariaoord zijn de daar begraven zusters overgebracht naar het kerkhof van de congregatie in Tilburg.

Eerw. Zuster Maria Gonzaga.

De Eerw. Zuster Maria Gonzaga, is van 't klooster der Eerw. Zusters van Liefde te Wijk bij Duurstede naar het klooster dier Orde, het Sint Stanislausgesticht te Moergestel.

De Eerw. Zuster in het bezit van het diploma Ziekenverpleging is aan het hoofd geplaatst der ziekenafdeeling in het Sint Stanislausgesticht.

³ Krantenbericht

⁴ Suikerzakje van de ROVIM

Eleveld; KERKDRIEL: Speranza, Versluis; Rio, Ruitenbergh; Crigee, De Waal; Rupelzoon 1, Berghem; DEN BOSCH: Pax, Bos; Purfina 29, Wenniger; VEGHEL: Leja, Faasse; DEN HAAG: Albatros, De Waal; VLAARDIN-

⁵ Uit de Scheepvaartberichten

WIM EN NEL VAN BERGEN-BROUWERS

HANS KANT

- 1 Uitzicht op de Schoolstraat met twee van de acht twee-onder-een-kapblokken. De foto is genomen vanaf de Graaf van Solmsweg tussen de woning van van Zeelst Loodgietersbedrijf en het voormalig pontveer van Rijkswaterstaat

SCHOOLSTRAAT 8: MAAKT DEEL UIT VAN ACHT TWEE-ONDER-EEN-KAPBLOKKEN AAN DE WEST-ZIJDE VAN DE STRAAT. 1 DEZE WONINGWETWONINGEN ZIJN GEBOUWD IN HET KADER VAN HET URGENTIEPLAN 1947 EN MOESTEN DE WONINGNOOD VLAK NA WO II MEE HELPEN OPLOSSEN. IN DE NOTULEN VAN RAADSVERGADERINGEN VAN DE GEMEENTE ENGELN EN BOKHOVEN WORDT MET ENIGE REGELMAAT GESPROKEN OVER DE VOORTGANG.

Op 31 juli 1947 werd door de Directeur-Generaal van Volkshuisvesting machtiging verleend voor het aanbesteden van veertien arbeiderswoningen aan de Kommersteeg (huidige Schoolstraat) voor de som van fl. 156.823. Kort daarna stelde de gemeenteraad de grondaankoop voor de bouw ervan voor. Het ging om twee percelen van Wouter Hopmans en drie percelen van Petrus Leijte, beiden uit Engelen, een perceel van de Maatschappij van het Leven "Noordbrabant" te Waalwijk en een perceel van Gerardus Eenhuis te Lisse, dat verhuurd was aan A. Weck te Engelen. De prijs fl. 0,60 per m² werd vastgesteld door het "Prijzenbureau" te 's Bosch". Aannemersbedrijf van Kaathoven bouwde de woningen naar ontwerp van architect P.M. Knoers, woonachtig Citadellaan te 's-Hertogenbosch.

In de raadsvergadering van 23 juli 1948 werd gesproken over een spoedige verhuring en werden ze toege-

wezen (o.a. aan vd Grint, Toebak, Hagelaars, Sprakel, Hopmans, Rooijackers en Hoeymans); de huurprijs op fl. 4,65 per maand vastgesteld.

Op de foto 2 uit ± 1965 poseren de zusjes Dorien en Antoinette van Bergen in de achtertuin bij de uitbouw/schuur. Deze heeft twee deuren, een hoge (de achterom) en daarnaast een lage, die toegang gaf tot een ruimte waar een varken kon worden gehouden. Achter de woning was een diepe achtertuin voor het verbouwen van groente.

De volgende foto 3 is uit dezelfde tijd. Op de achtergrond zien we de achterkant van de woning en links een rij populieren met nog net zichtbaar de onderwijzerswoning en de contouren van de klaslokalen van de Lambertusschool (later Kempenaarsschool, nu de Matrix). Achter de achtertuinen begon de

- 2 De zusjes van Bergen bij de achterom en het varkenshok van de woning
- 3 Zicht op de woning vanuit het achterland, met spelende zusjes van Bergen in de tuin

polder van Engelen. De spelende kinderen zijn Marij, Antoinette, Dorien en Jeanne van Bergen. Door de bebouwing van de noordzijde van de Heinekenstraat en de Scheidingstraat (Zonneweide) ontstond een braakliggend terrein omgeven door woningbouw. Dit terrein werd in gebruik genomen als gemeentewerf en beheerd door Gradus Toebak, werkzaam bij de gemeente Engelen en Bokhoven. We zien 4 de situatie rond 1960 vanuit noordelijke richting. Hoofd der school Heinz Küsters (1915-1982) staat in zijn achtertuin. Achter hem het nog braakliggend terrein met op de achtergrond de woningen aan de noordkant van de Heinekenstraat, gebouwd in 1958. Na de annexatie van Engelen in 1971 verdween de gemeentewerf. Vanaf 1985 gebruikte sierbestravingsbedrijf WBE (Wegen Bouw Engelen) het terrein enkele jaren als showtuin. Het terrein is nu in gebruik als speelplaats voor Kindcentrum De Matrix.

- 4 Heinz Küsters vóór de gemeentewerf en woningen aan de Heinekenstraat

PLEK ZAT? (3)

WILTON DESMENSE

Weemoedig kijken we weer terug naar de tijd dat we ons gezellig dicht naast elkaar nestelden voor een groepsfoto. Deze derde keer bereiken we een climax: na de foto van de twaalfkoppige familie Willemse voor hun Bokhovense huis in nummer 23 en in het vorig nummer de veertig personen sterke familie Oudegeest in de achtertuin van de protestantse pastorie daag ik u uit de vrouwelijke menigte te tellen, die zich op 11 juli 1953 voor de allerlaatste schoolfoto verzameld had aan de achterzijde van het pensionaat, dat opgeheven werd. Neem de handschoen niet al te licht op: het is al lastig genoeg het juiste aantal zusters (niet zusjes!) te bepalen en daarom geef ik u daaromtrent deze tip: het is een - om in deze context niet misplaatst woord te gebruiken - omineus aantal. En daar komen dan nog al die zomers geklede engeltjes uit Angrisa en den verdere lande bij. Ik vraag me af hoeveel tijd het gekost heeft iedereen zo perfect op

de foto te krijgen. Er gaat geen gezicht schuil achter een ander of sluier, de opstelling is fraai symmetrisch en houdt een evenwichtig midden tussen een gelijkbenige driehoek en een trapezium, de boom buigt haar takken wuivend en haast zegenend over het geheel en zelfs de donkergroene bordesdeur kijkt met beide ogen (hoewel een andere interpretatie of associatie niet uitgesloten is) over de hoofden heen duidelijk naar het vogeltje. Kortom: dit moet de mooiste foto zijn die ooit in Engelen is geschoten.

ANGRISA

SECRETARIAAT
 LAMBERTUSSTRAAT 17
 5221 BB ENGELEN
 INFO@ANGRISA.NL
 WWW.ANGRISA.NL